

ન્યુ ગાલા અસાઇનમેન્ડ 2022

સોલ્યુશન

ધોરણ - 10 સંસ્કૃત

Question Paper - 3

વિભાગ - E

□ 54. અધોદત્તાનિ વાક્યાનિ કથાનકક્રમાનુસારણ પુનઃ સ્થાપયત (નીચે આપેલાં વાક્યોને કથાનકના કુમનુસાર ગોઠવીને ફરીથી લખો)

- (1) કૃટનાથઃ અકથયત् “મિત્ર! યાનિ પાત્રાણિ ભવતા દત્તાનિ તાનિ
મમ ગૃહે રાત્રૌ પ્રસૂતાનિ।
- (2) પ્રાતિવેશિકધર્મભાવેન વિત્તદાસઃ કૃટનાથાય પાત્રાણિ પ્રાયચ્છત्।
- (3) અપત્યરૂપેણ નૃતનાનિ પાત્રાણિ સમ્પ્રાપ્ય વિત્તદાસઃ પ્રસન્નઃ જાતઃ।
- (4) પાત્રોપયોગાવસાને કૃટનાથઃ પાત્રાણિ પ્રત્યર્પયિતું વિત્તદાસસ્ય
ગૃહમગચ્છત्।

➤ (2) प्रातिवेशिकधर्मभावेन वितदासः कृटनाथाय पात्राणि प्रायच्छत्।
(4) पात्रोपयोगावसाने कृटनाथः पात्राणि प्रत्यर्पयितुं वितदासस्य
गृहमगच्छत्।

(1) कृटनाथः अकथयत् “मित्र! यनि पात्राणि भवता दत्तानि तानि
मम गृहे रात्रौ प्रसूतानि।

(3) अपत्यरूपेण नूतनानि पात्राणि सम्प्राप्य वितदासः प्रसन्नः

जातः।

□ 55. अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां

लिखत-4

(नीचे आपेलो गद्याखण्डं वांचीने प्रश्नोना उत्तर संस्कृत भाषामां
लझो)

उत्तानपादो नाम नृपतिः मनोः वंशे जातः। सुनीतिः सुरुचिश्च तस्य
भार्या। तयोः एकैकः पुत्रः। सुनीत्याः पुत्रः ध्रुवः, सुरुच्याः सुतः
उत्तमः। भूपः सुरुच्याम् अधिकम् अस्तित्वात्। सुरुचिः ध्रुवाय
सततम् अद्वृत्यत्। एकदा उत्तमः स्वपितुः अङ्गकमारोहति स्म।

तस्मिन् समये ध्रुवः अपि तत्र उपागच्छत्। तं द्रष्टवा सुरुचिः कोपात्

वदति स्म, "मम पुत्रः उत्तमः भूपतेः प्रियः।"

(1) मनोः वंशे कः नाम नृपतिः जातः?

➤ मनोः वंशे उत्तानपादो नाम नृपतिः जातः

(2) नृपतेः भार्ययोः के नाम आसीत् ?

➤ सुनीतिः, सुरुचिश्च नृपतेः भार्ययोः

(3) सुरुचिः कस्मै अद्रुह्यत् ?

➤ सुरुचिः ध्रुवाय सततम् अद्रुह्यत्।

(4) उत्तमः कुन्त्र आरोहति स्म ?

➤ उत्तमः स्वपितुः अङ्कमारोहति स्म।

कर्ता सह कृतीनां योग्यं मेलनं कुरुत - (कौ अपि द्वौ) 2 (कर्ता साथे योग्य कृति जोड़ो :) (गमे ते वे)

'अ'
OCEAN
कलासीस

OCEAN
कलासीस

'ब'
OCEAN
कलासीस

OCEAN
कलासीस

56. कालिदासः

(1) मुद्राराक्षसम्

57. विशाखदतः

(2) जर्नार्दनस्य पश्चिमः सन्देशः

58. महाकविः भासः

(3) मालविकाग्निमित्रम्

रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः
लिखत्-(कानि अपि त्रीणि)

(रेखांकित पदोने शुद्ध करीने गद्यांडं इरीथी लघोः) (गमेत
त्रष्णा)

59. सन्सारे विविधाः पदार्थाः सन्ति। तद्यथा, स्वर्ण-लौहादयो
धातव वट-खदिरादयो वृक्षाः, गो-घोटकादयः पशवः च। एषु
पुनः प्रत्येकं अपि पदार्थाः भिन्नाः भिन्नाः भवन्ति।

➤ संसारे विविधाः पदार्थाः सन्ति। तद्यथा, स्वर्ण-लौहादयो
धातवः कट-खदिरादयो वृक्षाः, गो-घोटकादयः पशवः च। एषु
पुनः प्रत्येकमपि पदार्थाः भिन्नाः भिन्नाः भवन्ती।

OCEAN
क्लासीस

OCEAN
क्लासीस

OCEAN
क्लासीस

OCEAN
क्लासीस

OCEAN
क्लासीस

OCEAN
क्लासीस

OCEAN
क्लासीस

OCEAN
क्लासीस

OCEAN
क्लासीस

□ અધોદતસ્ય શલોકસ્ય ગુર્જરમાષાયામ् અનુવાદ કૃત્વા અર્થવિસ્તારં

કુરુત - (કોડપિ એકઃ)

(નીચે આપેલા શલોકનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરીને
અર્થવિસ્તાર કરો:) (ગમે ત એક)

60. સેવિતવ્યો મહાવૃક્ષઃ ફલચ્છાયા-સમન્વિતઃ।

યદિ દૈવાત્કલં નાસ્તિ ચ્છાયા કેન નિવાર્યતો॥

➤ અનુવાદ : ઇજ અને છાયાવાળા વિશાળ વૃક્ષનું સેવન કરવું જોઈએ.
જો ભાગ્યજોગે ઇજ ન હોય તો છાયાને કોણ અટકાવી શકે
છે ?

અર્થવિસ્તાર : ફળો અને છાયાવાળા વિશ્વાજ ઘટાદાર વૃક્ષનું

સેવન કરવાથી તેનાં મધુર ફળોનો અને તેની છાયાનો
લાભ મળે છે. જોતે વૃક્ષમાં ફળો નાચાવતાં હોય
તો પણ છાયા તો હોય જ. તે છાયામાં વિસામો લઈને
શાંતિ મેળવી શકાય છે. આમ, મહાવૃક્ષની વાત કરીને
કવિ મહાવૃક્ષ જેવા સમૃદ્ધ મહાપુરુષનું શરણ લેવાનું કહે
છ. એવા મહાપુરુષનો આશ્રય લેવાથી જરૂર લાભ થાય
છ.

► પ્રસ્તુત સુભાષિતમાં અન્યોક્તિ વડે મનુષ્યને બોધ
આપવામાં આવ્યો છે કે શરણ આપનાર પાસે ધનસંપત્તિ
ન હોય તેથી તેનો ત્યાગ કરવો ઉચ્ચિત નથી. ધન ન હોય
પરંતુ તેમની પાસે જ્ઞાન તો હોય જ છે. ભાગ્યને કારણે
મહાપુરુષો કે સજ્જનો આપત્તિમાં આવી પડ્યા હોય તો
પણ પોતાને શરણે આવેલા લોકોને તે સુખ, શાંતિ અને
જ્ઞાન તો આપે જ છે.

61. યથા નયતિ કેલાસં નગં ગાનસરસ્વતી।

તથા નયતિ કેલાસં ન ગઢું ન સરસ્વતી॥

➤ અનુવાદ : જેમ શાનદુપી સરસ્વતી કેલાસ પર્વત ઉપર લઈ જાય
    છે તેમ કેલાસ પર ગંગાને સરસ્વતી પણ લઈ જતી
    નથી.

➤ અર્થવિસ્તાર : આ શલોકમાં શાબ્દિક ચમત્કૃતિ છે. શલોકના બીજા
    અને ચોથા ચરણના અક્ષરો સમાન છે, પણ તે
    અક્ષરોને બે રીતે જોડવાથી બે જુદા જુદા અર્થ

**સમજાય છે; જેમ કે, 1.ક્રેનાસ નગં ગાનસરસ્વતી। નગમ
એટલે પર્વત; ન ગચ્છતિ ઇતિ નગઃ। ગાનસરસ્વતી એટલે
સંગીતપ્રિય સરસ્વતી. 2.ક્રેનાસ ન ગઢુણ ન સરસ્વતી।
ગંગા અને સરસ્વતી નામની પ્રસ્તિક્રિયાનદીઓ ક્રેનાસ પર્વત પર
લઈ જતી નથી; કક્ત સંગીતવિદ્યામાં પારંગત એવી સરસ્વતી
દેવી જે ક્રેનાસ પહોંચાડે છે.**

Thanks

For watching